

BERETNING FOR 2022

Medlemmer

Grønlandsmedicinsk Selskab havde ved årsskiftet 184 officielle medlemmer. Dette er stationært i forhold til årene før, hvor tallene var 2017-18 (188), 2018-19 (190), 2019-2020 (183), 2020-2021 (184) og 2021-2022 (179), som alle var lidt mindre end i årene 2015-16 (212) og 2016-17 (198). For årsskiftet 2022-23 er (med tal i parentes for 2021) 96 (103) ordinære fuldt betalende medlemmer, 16 er pensionister (14) og 35 > 70 år (33), 3 (2) er udlandsboende, 7 (7) er ekstraordinære og 21 (20) er ikke-lægelige medlemmer.

Møder i selskabet

I 2022 blev afholdt 2 møder i Danmark og ét i lokalafdelingen i Nuuk. Pga. NUNAMED blev det sædvanlige efterårsmøde i lokalafdelingen ikke afholdt.

Årets første møde var **møde nr. 196** i København d. 30.04.22, det ordinære forårsmøde og generalforsamling som blev afholdt på Statens Institut for Folkesundhed. Mødets hovedemne var en foredragskonkurrence før NUNAMED 2022, hvor 7 yngre forskere kappedes om billet til NUNAMED 2022 i Nuuk, hvor vinderen i skarp konkurrence med de øvrige deltagere blev læge Simun Niqlasen med foredraget Laktoseintolerans i Grønland. Selskabet ønsker tillykke og siger tak til alle kombattanter. Der var to populærvidenskabelige oplæg, dels om 'Den uforstyrrede grønlandske natur og klimaforandringer – hvad fortæller 25 års observationer os?' v. professor Torben Røjle Christensen, Århus Universitet, dels om 'Kold og gammel: Grønlandshajens biologi og alder' v. John Fleng Steffensen, professor, Københavns Universitet. Ved generalforsamlingen afgik efter tur bestyrelsesmedlemmerne Anders Koch og Karen Bjørn-Mortensen. Begge blev genvalgt. Revisor og suppleanter er på valg hvert år. Assia Brandrup-Lukanow blev genvalgt som revisor og Christine Ingemann og Henning Bundgaard som suppleanter. Ydermere blev Michael Christiansen valgt som suppleant. Kontingentet forblev uændret.

Bestyrelsen konstituerede sig efterfølgende med Anders Koch som formand, Anne-Sophie Homøe som kasserer, Stig Andersen som sekretær. Bestyrelsen består herudover af de menige medlemmer Gert Mulvad, Preben Homøe, Karen Bjørn-Mortensen og Ninna Senftleber.

Møde **nr. 197** var i Lokalafdelingen i Nuuk d. 03.05.22, hvor oplæg om søvnapnø, nervebetændelse, atrieflimmer og kolesteroltal blev præsenteret.

Møde **nr. 198** blev afholdt som et aftensmøde med streaming på Statens Serum Institut i København. Emnet var som vanligt efter NUNAMED-konferencen 'Highlights fra NUNAMED' og indeholdt 8 foredrag, der havde været præsenteret på NUNAMED-kongressen i oktober 2022.

Bestyrelsen i lokalafdelingen består af Gert Mulvad (formand), Mikael Lyng Petersen, Inuuti Fleischer, Christine Ingemann og Ingelise Olesen. Møderne i Nuuk er altid særdeles velbesøgte med ind imellem op mod 90-100 deltagere. Der er adgang for alle uanset medlemskab og deltagere opfordres ved møderne til at blive medlemmer af selskabet.

'Kvartalets tal'

I 2019 vendte nyhedsbrevet 'Kvartalets Tal fra GMS' stærkt tilbage efter en lidt ufrivillig pause i 2017 og 2018, hvor Kvartalets Tal kun udkom med ét nummer i 2018. I 2020 blev Kvartalets Tal udsendt 3 gange med titlerne 'Strålebehandling i de arktiske egne'; 'Selvmordsforsøg,

overgreb, rygning og kost – der er stadig store udfordringer for folkesundheden i Grønland' og 'Mythbuster: Omega-3 fedtsyrer beskytter ikke grønlænderne imod hjertekarsygdom'. I 2021 led Kvartalets Tal lidt af udskiftning på posten efter en trofast indsats siden 2010 af Marit Eika Jørgensen som tovholder, hvorfor Kvartalets Tal kun udkom én gang i 2021 om 'Forældres opfattelse og håndtering af mellemørebetændelse', skrevet af læge, Ph.D. Malene Demant. Desværre har udsendelsen i 2022 også været lidt sparsom i forhold til det forventede, men nyhedsbrevet 'Grønlandere tilpasset jord-rig grønlandsk kost vurderet ud fra mønsteret af stofskiftesygdom i Grønland' skrevet af hoveduddannelseslæge i samfundsmedicin og Ph.D.-studerende Paneeraq Noahsen blev udsendt i årets løb.

Kvartalets Tal skaber debat og opmærksomhed overvejende i Grønland og refereres ofte i landsdækkende medier som f.eks. KNR og Sermitsiaq. Opmærksomhed i Grønland er netop et af formålene med udgivelserne. Departementet for Sundhed og Infrastruktur oversætter nyhedsbrevet gratis til grønlandsk, således at det når ud til en bredere skare i Grønland. Det er selskabet naturligvis taknemmelige for. Forfattere til artikler og forskningsresultater opfordres til at henvende sig til Karen Bjørn-Mortensen eller Ninna Senftleber fra bestyrelsen (kontaktoplysninger på selskabets hjemmeside), hvis man ønsker et forskningsresultat præsenteret i 'Kvartalets Tal'. Kvartalets Tal sendes ud til alle medlemmer af GMS samt til andre, der ønsker det. Tilmelding via hjemmesiden www.gmsnet.dk, hvor Kvartalets Tal også kan ses.

Økonomi

I 2021 udviste regnskabet et tilsigtet underskud på 108.219,98, hvilket skyldtes jubilæums-symposiet i november 2021 og jubilæumshæftet.

I 2022 var der imidlertid balance i regnskabet, som udviste et overskud på 36.802,57. Der var i 2022 budgetteret med et underskud på 28.000, og årsagen til diskrepansen skyldtes, at to poster, der var budgetteret med i 2022, et beløb på 10.000 kr. til et særnummer af 'Polarfronten' i anledning af NUNAMED 2022 (<https://www.polarfronten.dk/sundhed-i-groenland-2/>) og det årlige bidrag til tidsskriftet International Journal of Circumpolar Health på kr. 37.000, først opkræves i 2023.

Siden 2014 har økonomien overordnet været holdt i ro mod underskud i årene før. At der i årene 2014-20 var kommet balance i økonomien skyldtes, at udgifterne til tidsskriftet International Journal of Circumpolar Health (IJCH) var faldet med 50% i forhold til før da, dels på grund af overgang til elektronisk udgivelse, dels at institutioner som f.eks. universiteter kan støtte bladet økonomisk.

Der har jævnligt været diskuteret i bestyrelsen, om kontingentet skal nedsættes, da egenkapitalen igennem årene har været af en vis størrelse og der var gennemgående balancer i regnskabet. Det er dog hvert år blevet besluttet at fastholde kontingentets størrelse, idet selskabet i de sidste år har afholdt dels ICCH-kongres i 2018, hvortil der krævedes en form for underskudsgaranti, dels jubilæumssymposium i 2021, som vi valgte at bruge en del penge på. Selvom enkelte år kan udvise overskud har bestyrelsen indtil videre prioriteret at bruge økonomien på medlemsaktiviteter fremfor at nedsætte kontingentet.

NUNAMED 2022

Årets store begivenhed var NUNAMED 2022, der blev afholdt i Nuuk i dagene 30. september – 2. oktober 2022. Arrangører var Grønlandsmedicinsk Selskab, Peqqissaasut Kattuffiat, Grønlands Lægekredsförening og Grønlands Center for Sundhedsforskning. Kongressen var en stor succes med i alt 427 deltagere (325 deltagere alle dage, 8 endagsdeltagere, 13 keynote-speakere, 63 studerende, 6 inviterede deltagere og 12 arrangører), hvilket er det højeste antal deltagere til en NUNAMED-konference. Der var deltagere fra 10 lande og 189 abstracts blev præsenteret. Som noget nyt var der offentlig postersession med plenumforedrag d. 1. oktober, hvilket var en stor succes.

Plenumsessioner og musikalske indslag er optaget og kan ses på Youtube på <https://www.youtube.com/watch?v=IjUhuCAQr3A>.

Som anført ovenfor blev der skrevet et særnummer af Polarfronten om emner fra Nunamed.

Næste NUNAMED finder sted d. 3. – 5. oktober 2025 i Nuuk. Sæt allerede kryds i kalenderen nu.

Afhandlinger

Sygeplejerske Trine Jul Larsen forsvarede d. 28.10.22 sin afhandling 'Diabetic eye disease in Greenland' ved Ilisimatusarfik. Selskabet ønsker stort tillykke.

Personalia

Selskabets tidligere formand øjenlæge Poul Helge Alsbirk døde d. 1. juli 2022 efter længere tids sygdom. Selskabet kondolerer.

Læge Michael Lyng Pedersen, PhD, dr.med., leder af Steno Diabetes Center Grønland, blev i 2022 udnævnt til professor ved Ilisimatusarfik, Institut for Sundhed og Natur og holdt d. 29. september tiltrædelsesforelæsning. Selskabet ønsker stort tillykke.

Arktiske kongresser

Arctic Circle Assembly afholdes 19. – 22. oktober 2023 i Reykjavik, Island. Se <https://www.arcticcircle.org/assemblies/2023-arctic-circle-assembly>.

Næste ICCH-kongres afholdes i dagene 18. – 20. juni 2024 i Yellowknife, NWT, Canada, arrangeret af The Canadian Society for Circumpolar Health. Se nedenfor under Internationalt samarbejde (webside under konstruktion).

Næste NUNAMED afholdes i dagene 3. – 5. oktober 2025 i Nuuk. Følg med på www.nunamed.org.

Internationalt samarbejde og tidsskriftet (IJCH)

IUCH (The International Union for Circumpolar Health) skiftede bestyrelse i forbindelse med ICCH17-kongressen i København i 2018. Professor Mikhail Voevoda, Novosibirsk, Rusland, (The Russian Academy of Polar Medicine) har siden 2018 været præsident efter Anders Koch. Det er tradition, at det land/videnskabelige selskab, der næste gang arrangerer ICCH-kongressen, indtager formandsposten for den kommende periode indtil næste ICCH-kongres. Udover formanden (Anders Koch) repræsenterer Suzanne Møller GMS i IUCH-bestyrelsen.

Det blev i 2018 aftalt i IUCH-bestyrelsen, at Anders Koch som 'Past President' (et meget amerikansk begreb) i den aktuelle periode havde en mere aktiv rolle end sædvanligt med at hjælpe russerne med bestyrelsesarbejde og afholdelsen af den næste ICCH-kongres. Mikhail Voevoda har således mest arbejdet med det lokale arbejde med at arrangere ICCH-kongressen, mens formandsrollen i IUCH-arbejdet i højere grad har været varetaget af Anders Koch.

IUCH's primære opgave er at sikre de 3-årige ICCH-kongresser. IUCH-bestyrelsen var ganske aktive siden den sidste ICCH-kongres i 2018 med at sikre den næste kongres, der var planlagt at skulle afholdes i Sct. Petersborg, først i 2021 som vanligt, men pga. COVID-19 (og langsommelighed fra de russiske arrangørers side) udskudt til 2022.

Således måtte IUCH-bestyrelsen i 2021 presse ganske meget på for at få de russiske arrangører til at fastlægge præcise datoer, reservere kongreslokation, foreslå program og ikke mindst budget. Derfor lykkedes det først i efteråret 2021 at få reserveret datoer for kongressen, som initielt skulle være i juni 2022, men som pga. yderligere forsinkelse fra russisk side i februar 2022 blev udskudt til august 2022. Der blev fortsat ikke præsenteret budget, men det blev

erklæret fra lokalarrangørernes side, at der var opnået tilstrækkeligt økonomisk støtte fra officielle kilder i Rusland til at kongressen kunne afholdes.

Således var en officiel IUCH-erklæring om afholdelse af kongressen klar til at blive udsendt om morgenen d. 24. februar 2022, men som bekendt havde Rusland samme nat invaderet Ukraine.

I de næste dage diskuterede IUCH-bestyrelsen derfor indgående, om kongressen kunne holdes fysisk i Rusland, men hvor ikke-russiske deltagere kunne deltage virtuelt. Der blev også taget kontakt til Politiets Efterretningstjeneste, om dette ville kunne lade sig gøre. Ingen havde i begyndelsen af invasionen fantasi til at forestille sig hvad invasionen kom til at betyde for det videnskabelige samarbejde. I løbet af de efterfølgende dage stod det dog klart, at IUCH ikke kunne stå som arrangør af en konference i Rusland, uagtet at det konkrete arbejde med kongressen ville blive varetaget af en lokalkomité. Kongressen i Rusland blev derfor aflyst, og The Canadian Society for Circumpolar Health, som efter planen skulle arrangere kongres efter Rusland, påtog sig at arrangere denne i 2023 eller 2024. Selvom IUCH-bestyrelsen kraftigt opfordrede arrangørerne til at afholde kongressen i 2023, da der så ville være gået 5 år siden den foregående kongres, kunne dette ikke lade sig gøre, primært af hensyn til lokal funding. En del byer var i spil, men valget er faldet på Yellowknife, North West Territories, i dagene 18. - 20. juni 2024. Formandsskabet i IUCH er som konsekvens af det i år formelt overgået til Canada (forperson for Canadian Society for Circumpolar Health, Kimberley Fairman).

Hvis forholdene i Rusland har nået en form for normalitet derefter, er det planen at lade Rusland arrangere kongressen 3 år efter kongressen i Canada. Hvis ikke, vil det være Alaska.

IUCH har på sin hjemmeside www.iuch.net lagt en erklæring hvor man forklarer, at kongressen har måttet aflyses pga. krigen i Ukraine.

Der er enighed i IUCH-bestyrelsen om at vi så vidt muligt fortsætter det gode videnskabelige samarbejde med de individuelle russiske forskere om circumpolar sundhed men at alle officielle samarbejder i de omfang de er omfattet af sanktioner mv. naturligvis ikke foregår.

Af legale grunde i forbindelse med afholdelse af kongresser i universitetsregi i Finland fik IUCH ingen indtægter fra ICCH-kongressen i Oulu 2015, og det har derfor været vigtigt for bestyrelsen at være mådeholdne med udgifterne i den efterfølgende periode. ICCH17-kongressen i 2018 har til gengæld genereret et overskud til IUCH, men i stil med perioden før har ICCH været mådeholden med pengene i indeværende periode og kun holdt Skype/Zoom-møder i bestyrelsen udover at betale for deltagelse for en repræsentant i Arctic Council-møder, hvis dette har været relevant.

IUCH's hjemmeside er flyttet til samme platform i Danmark som Grønlandsmedicinsk Selskab, idet den tidligere hosting, som var i Canada, stod for at blive opsagt.

IUCH er observatør i Arktisk råd (Arctic Council - AC). AC fungerede ikke som planlagt i 2022, idet de øvrige medlemslande ikke ønskede at fortsætte samarbejde under det planlagte russiske formandskab, men arbejdet i AC fortsætter under andre/modificerede former.

Det skandinaviske selskab Nordic Society of Circumpolar Health, som dækker Norge, Sverige og Finland, har Grønlandsmedicinsk selskab en bestyrelsespost i, men selskabet har ikke været så aktivt i indeværende år, og hjemmesiden fungerer ikke aktuelt.

Circumpolar Health Research Network (CirCHNet), en sammenslutning af circumpolare sundhedsforskere baseret på individuel tilmelding, blev reorganiseret i 2012. Præsident er Christina Viskum Lytken Larsen. Netværket er fusioneret med International Association of Circumpolar Health Publishers, som udgiver International Journal of Circumpolar Health (IJCH). GMS betaler derfor et beløb til netværket, som dækker selskabets bidrag til IJCH, men ikke netværket som sådan.

International Journal of Circumpolar Health (IJCH) udgives nu kun elektronisk. Editorgruppen består af Chief Editor Rhonda Johnson (Alaska) og to 'deputy editors' Anders Koch og Tracey Galloway fra Canada, der afløste Marit Eika Jørgensen, der nu er associate editor. Ca. 50% af indsendte manuskripter accepteres ikke, hvilket er et tegn på, at der indsendes et pænt antal artikler. Der er overvejelser om at bringe artikler lidt udover sædvanlige forskningsartikler, f.eks. genoptryk af klassiske artikler inden for circumpolar sundhed. Impact factor er i 2021 1,941 mod 1,228 i 2020, 1,217 i 2019, 1,055 i 2017, og 1,14 i 2016. 5-års impact factor for tidsskriftet var i 2021 2,004 mod 1,663 i 2020 og 1,755 i 2019. GMS' bestyrelse opfordrer fortsat medlemmerne til at publicere i IJCH.

I 2022 udkom Proceedings (abstracts) fra ICCH17-kongressen i København i et særnummer af IJCH (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/22423982.2021.1893013>). Særnummeret har været ualmindelig lang tid undervejs, hvilket skyldes forskellige faktorer, herunder også et meget langsomt forlagsarbejde. Proceedings skal mest ses som et dokument fra kongressen for eftertiden, idet abstracts som sådan nok er forældede. Men det er vigtigt for kontinuiteten af kongresserne at deres indhold er dokumenterede, idet flere af de tidligere kongressers hjemmesider nu er lukkede.

Hjemmeside

GMS hjemmesiden www.gmsnet.dk har fået en større overhaling i 2017 ved læge Anne-Sophie Homøe, der nu sammen med Anders Koch og Ninna Senftleber er webredaktør. Selskabets medlemmer opfordres til at orientere formand og webmaster Anders Koch om relevante links. Der findes allerede mange gode links og annoncering af møder o.l. på hjemmesiden, men relevante links af enhver art er velkomne.

Tak

Der skal lyde en stor tak til bestyrelsens og lokalafdelingens medlemmer for en aktiv indsats i 2021, særligt i forbindelse med NUNAMED 2022. Ydermere skal lyde en stor tak til revisor Asia Brandrup-Lukanow.

Anders Koch, d. 30. april 2023

REGNSKAB GRØNLANDSMEDICINSK SELSKAB 2022

STATUS

Kassebeholdning pr 1.1.2022	kr.	118.694,37	Overskud fra ICCH17	kr. 217.964,18
Ændring	kr.	36.871,35		
Kassebeholdning pr 1.1.2023	kr.	155.565,72		

Indtægter	Kontingent	Regnskab 2022	Budget 2023	Budget 2022
		kr. 52.925,00	kr. 50.000	kr. 50.000
I alt		kr. 52.925,00	kr. 50.000	kr. 50.000

Udgifter		Regnskab 2022	Budget 2023	Budget 2022
Forårsmøde		kr. -4.990,00	kr. -7.000	kr. -7.000
Efterårsmøde		kr. -2.866,98	kr. -7.000	kr. -
Kontor og IT		kr. -5.475,45	kr. -5.000	kr. -10.000
Særnummer af Polarfronten (NunaMed 2022)		kr. -	kr. -10.000	kr. -10.000
IJCH (Int. J. Circumpolar Health)		kr. -	kr. -37.000	kr. -37.000
Foredragskonkurrende (NunaMed)		kr. -5.000,00	kr. -10.000	kr. -10.000
Bidrag til foreningen Grønlandske børn (erkendelig)		kr. -500,00		
Jubilæum egenbetaling		kr. 6.710,00		
Lokalforeningen		kr. -4.000,00	kr. -4.000	kr. -4.000
I alt		kr. -16.122,43	kr. -80.000	kr. -78.000,00

Ikke budgetteret med af ukendte årsager
 Udestående IT-udlæg. Budget 2023 forventes ikke at overskride 5000
 Betales først i 2023 og er således overført til budget 2023
 Betales hvert andet år (således budgetteres med 37.000 til 2023)
 Kun 1 billet, da en anden deltager allerede var i Nuuk

Årsresultat	kr.	36.802,57	kr. -30.000,00	kr. -28.000,00
-------------	-----	-----------	----------------	----------------